CRJM – Centrul de Resurse Juridice din Moldova (old)

Schimb de experien?? cu exper?i germani privind r?spunderea disciplinar? a judec?torilor

paik · Tuesday, December 23rd, 2014

Între 14 ?i 18 decembrie 2014, o delega?ie de nou? persoane din Republica Moldova a fost într-o vizit? de lucru în **Aurich, Germania (Saxonia de Jos)**. Delega?ia a fost format? din cinci membri ai Colegiului Disciplinar (CD) ?i un membru al Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), desemna?i de institu?iile respective, un reprezentant al Funda?iei germane pentru Cooperare Juridic? Interna?ional? (Funda?ia IRZ) ?i doi reprezentan?i din partea Centrului de Resurse Juridice din Moldova (CRJM). Scopul vizitei a fost schimbul de experien?? între speciali?tii germani ?i moldoveni în domeniul sistemului r?spunderii disciplinare a judec?torilor. Exper?ii germani au fost judec?tori în func?ie ?i în demisie din instan?e de contencios administrativ ?i drept comun.

În cadrul atelierului, delega?ia Moldovei a prezentat **sistemul judiciar din Republica Moldova**, rolul CSM ?i sistemul r?spunderii disciplinare conform Legii noi cu privire la r?spunderea disciplinar? a judec?torilor care va intra în vigoare la 1 ianuarie 2015 (Legea RDJ). Membrii delega?iei moldovene?ti ?i-au exprimat opiniile cu privire la unele aspecte problematice din noua Lege RDJ, cum ar fi: oportunitatea ?i eficien?a completului de admisibilitate a CD, lipsa autonomiei func?ionale ?i a unui rol clar a inspec?iei judiciare, formularea complicat? a unor abateri disciplinare, lipsa posibilit??ii de a contesta pe fond hot?rârile CSM cu privire la r?spunderea disciplinar? a judec?torilor etc. De asemenea, a fost consultat? opinia exper?ilor germani cu privire la unele prevederi din proiectul regulamentului CD care actualmente se afl? la etapa definitiv?rii.

Exper?ii germani, la rândul lor, au descris cum au loc procedurile disciplinare în ?ara lor. **Sistemul judiciar din Germania** este unul specific, ?i prin urmare, ?i sistemul de r?spundere disciplinar? german difer? de sistemul din Republica Moldova. Fiecare *land* din Germania are un sistem de trei nivele: prima instan??, tribunalele ?i instan?ele supreme. Germania mai are instan?ele supreme federale, care îns?, sunt de o relevan?? minor? pentru Republica Moldova. Sistemul judiciar german nu are un organ de auto-administrare unic, cum este CSM în Moldova, func?ia de administrare fiind exercitat? de Ministerul Justi?iei ?i pre?edin?ii instan?elor de judecat?. De asemenea, sistemul german nu are o lege special? pentru r?spunderea disciplinar? a judec?torilor. În procedurile disciplinare contra judec?torilor sunt aplicate normele generale cu privire la r?spunderea disciplinar? a func?ionarilor, iar ”abaterile disciplinare” rezult? din înc?lcarea obliga?iilor prev?zute de diferite acte normative ?i se numesc ”*înc?lc?ri de serviciu*”. În cadrul oric?rei proceduri disciplinare, organul disciplinar urmeaz? s? r?spund? la trei întreb?ri:

1. Care este obliga?ia prev?zut? de legea înc?lcat? de judec?tor?
2. I se imput? judec?torului înc?lcarea respectiv??
3. A fost nejustificat? înc?lcarea judec?torului?

În urma acestui test organul disciplinar constat? dac? judec?torul a comis sau nu o înc?lcare de serviciu ?i dac? este necesar? aplicarea unei sanc?iuni.

În Saxonia de Jos, **cauzele disciplinare** sunt examinate de instan?ele de judecat? în func?ie de nivelul judec?torului vizat în proceduri. Pre?edin?ii de instan?e, de asemenea, au un rol de responsabilizare disciplinar? ?i pot examina sesiz?rile depuse împotriva judec?torilor sau se pot autosesiza. Pre?edintele de instan?? discut? cu judec?torul în cauz? ?i poate s?-i aplice un avertisment, dac? este cazul. Dac? înc?lc?rile de serviciu sunt mai grave, cauza este remis? organelor disciplinare (prima instan??, într-un complet de 3 judec?tori din tribunale ?i a doua instan??, în complet de 5 judec?tori din curtea suprem? a landului). În cadrul procedurii disciplinare, judec?torul este informat cu privire la faptele imputabile ?i este audiat. În cadrul procedurii se examineaz? toate probele disponibile. Organul disciplinar poate constata înc?lcarea de serviciu, dar poate concluziona din circumstan?ele cauzei c? aplicarea unei sanc?iuni nu este oportun?.

În cazul în care circumstan?ele cauzei o cer, organul disciplinar poate aplica judec?torului urm?toarele **sanc?iuni**:

a) Avertismentul – o ocar? în scris a judec?torului;
b) Amenda – o presta?ie unic? în valoare de maxim 2,500 euro;
c) Reducerea salariului judec?torului – de maxim 20% pe o perioad? de maxim trei ani;
d) Transferul pe o perioad? a judec?torului la o alt? instan?? de acela?i grad – scopul sanc?iunii este plasarea judec?torului sub un alt superior ?i disconfortul care îl sufer? judec?torul în urma transferului, de exemplu, cheltuielile de transport ?i cazare pe care judec?torul le suport? singur;
e) Retrogradarea – transferul judec?torului la o func?ie inferioar?. Dac? judec?torul se afl? la cel mai jos nivel de salarizare, aceast? sanc?iune nu se aplic?;
f) Eliberarea din func?ie – se aplic? pentru înc?lc?ri grave.

În cazul în care înc?lcarea de serviciu a judec?torului întrune?te elementele unei infrac?iuni, este pornit? procedura penal?. În acest caz, procedura disciplinar? este suspendat? pân? la emiterea solu?iei pe cauza penal?. Solu?ia cauzei penale este obligatorie pentru organul disciplinar. Judec?torul este eliberat din func?ie pentru orice condamnare cu priva?iune de libertate pe o perioad? mai mare de un an.

Procedurile disciplinare împotriva judec?torilor nu sunt publice. De?i sub aspect teoretic legisla?ia Germaniei prevede o procedur? disciplinar? destul de detaliat?, în practic? procedurile disciplinare împotriva judec?torilor în Germania sunt extrem de rare, iar înc?lc?rile de serviciu sunt o excep?ie. Acest fenomen poate fi explicat, în principal, prin proceduri complicate ?i minu?ioase de selectare în func?ia de judec?tor.

Potrivit relat?rilor exper?ilor, o persoan? care dore?te s? devin? judec?tor în Saxonia de Jos trebuie s? urmeze câ?iva pa?i. Studen?ii la facult??ile de drept sus?in dou? examene de stat pentru a deveni juri?ti deplini. **Primul examen de stat** include opt examene dup? care urmeaz? o **practic? de doi ani**. În ace?ti doi ani, referen?ii urmeaz? s? fac? practic? un anumit num?r de luni în domeniul cauzelor civile, câteva luni în procuratur?, câteva luni în autorit??ile administrative

publice, câteva luni în avocatur? ?i câteva luni într-un domeniu la alegere. **Al doilea** examen de stat cuprinde alte 8 examene scrise ?i verbale. Pentru a accede în func?ia de judec?tor, candida?ii trebuie s? aib? minim 8 puncte din totalul de 18 la al doilea examen de stat (punctajul de 11 puncte fiind ob?inut extrem de rar). Dac? este acceptat în func?ia de judec?tor, candidatul urmeaz? s? exercite **o perioad? de prob? de trei ani**, care poate fi extins? ?i pân? la 5 ani, dac? nu sunt posturi vacante pentru func?ia de judec?tor. În perioada de prob?, judec?torul poate fi transferat de la o instan?? la alta, este evaluat mai des decât un judec?tor numit pe via?? ?i poate fi eliberat din func?ie mai u?or. Dac? trece perioada de prob?, pentru a deveni un judec?tor deplin, numit pe via??, acesta urmeaz? s? treac? un interviu. **Interviul de accedere în func?ia de judec?tor** este efectuat de o comisie de selec?ie care este format? dintr-un reprezentant al Ministerului Justi?iei, un reprezentant al Procuraturii Generale ?i un reprezentant al Judec?toriei Supreme din *land*. Acest interviu are drept scop selectarea persoanelor cu ”o verticalitate rigid? ?i de o independen?? maxim?”. În cadrul interviului sunt testate 8 caracteristici ale candidatului:

a) disponibilitatea ?i rezisten?a de a face fa?? volumului de munc?;
b) identificarea candidatului cu misiunea justi?iei;
c) capacitatea judec?torului de a duce negocieri ?i de a contribui la împ?carea p?r?ilor;
d) predispunerea de a provoca conflicte ?i capacitatea de a lua decizii;
e) capacitatea de cooperare;
f) în?elegerea social? a lucrurilor;
g) sentimentul de echitate;
h) exercitarea cu r?spundere deplin? a func?iei de judec?tor.

Dup? interviu, comisia de selec?ie delibereaz? ?i decide dac? candidatul este potrivit pentru func?ia de judec?tor. Dac? hot?rârea Comisiei este de refuz, în practic?, candidatul nu mai poate candida pentru aceast? func?ie ?i nici nu contest? actul de refuz. Totu?i, acesta are ?ansa s? candideze pentru func?ia de judec?tor în alte land-*uri*. Dup? interviu, timp de 6 luni, sunt verificate starea de s?n?tate ?i cazierul judec?torului pân? la numirea în func?ie. Judec?torii sunt numi?i în func?ie prin ordinul Ministrului Justi?iei.

Un indicator de calitate al sistemului judiciar în Germania este ?i sistemul specific de evaluare a judec?torilor. **Evaluarea judec?torilor** afla?i în perioada de prob? are loc odat? pe an. Dup? ce acesta este numit în func?ie pe via??, este evaluat dup? 3 ani ?i dup? aceea odat? la 5 ani, ultima evaluare fiind efectuat? la 45 ani. De asemenea, la promovare este efectuat? ”evaluarea special?”. Evaluarea are loc dup? 7 calificative, cel mai mare fiind calificativul ”excelent”. Acesta, îns?, este acordat extrem de rar ?i nu se acord? judec?torilor începe?tori, astfel, încât s? încurajeze cre?terea profesional? a acestora. Într-o pozi?ie de vârf în sistemul judiciar german nu po?i ajunge f?r? a avea calificativul ”excelent”. Teoretic, dac? un judec?tor ob?ine cel mai mic calificativ (care este ”nu se potrive?te cerin?elor”), judec?torul poate fi eliberat din func?ie, îns?, în memoria exper?ilor germani, acest lucru nu s-a întâmplat niciodat? pentru judec?torii numi?i pe via??.

În concluzie, de?i procedurile disciplinare împotriva judec?torilor sunt extrem de rare în Germania, sistemul de înv???mânt, procedura de selectare, evaluarea de serviciu a judec?torilor ?i procedurile disciplinare sunt tratate cu maxim? pruden?? ?i seriozitate, astfel, încât în sistem s? intre doar persoane bine preg?tite, ?i dup? cum a men?ionat **dr. Gerhard Kircher**, Pre?edintele Judec?toriei Supreme a Landului din Oldenburg, cu ”o verticalitate rigid? ?i de o independen?? maxim?”, iar în rarele cazuri când judec?torii nu sunt conformi standardelor, m?surile necesare sunt aplicate prompt. Practicile din Germania ar putea s? inspire sistemul judec?toresc din Moldova pe mai multe domenii în procesul de reformare al acestuia.

Ac?iunea a fost implementat? cu sus?inerea financiar? a Funda?iei Soros-Moldova în cadrul proiectului ”Promovarea mecanismelor eficiente de responsabilizare a judec?torilor în Moldova”. Schimbul de experien?? a fost realizat în parteneriat cu Funda?ia IRZ.

This entry was posted on Tuesday, December 23rd, 2014 at 1:15 pm and is filed under Nout??i
You can follow any responses to this entry through the Comments (RSS) feed. Both comments and pings are currently closed.